

юридичних наук, професори О. І. Мотях, Д. Й. Никифорчук, Л. Д. Удалова, В. Г. Хахановський, В. В. Юсупов.

Андрій Володимирович був неперевершеним організатором і харизматичним учасником вітчизняних та міжнародних конференцій. А. В. Іщенко проявив себе і як популяризатор криміналістичних знань в царині наукової публіцистики. Слід відзначити багатоцільові, унікальні для криміналістичної науки і всіх, хто цікавиться цією галуззю знань, видання: «Календарь криминалиста» (2010), «Летопись криминалистики: даты, факты, имена» (2016).

Болісно, що особистості, завдяки яким відбулося успішне становлення і розвиток кафедри криміналістики та судової медицини, а саме П. М. Назаров, М. В. Салтевський, В. П. Бахін, В. С. Кузьмічов, В. К. Весельський, А. В. Іщенко, на жаль, – не з нами. Немає з нами й ряду науково-педагогічних працівників, які у різні часи працювали на кафедрі й залишили за собою яскравий слід. Це заслужені юристи України Ю. Ф. Жаріков, В. П. Кологривов та ін. Краще сказати словами поета В. А. Жуковського:

«О милых спутниках, которые наш свет
Своим сопутствием для нас животворили,
Не говори с тоской: *их нет*;
Но с благодарностью: *были*».

Все своє життя наші Вчителі працювали, не шкодуючи своїх сил. І головне – посіяне ними зерно знання, проросло й щедро віддає свої плоди. Кафедра криміналістики й судової медицини, очолювана з 2016 року кандидатом юридичних наук, доцентом, підполковником поліції А. В. Самодіним, гідно продовжує працювати, навчати, творити і обов'язково – берегти пам'ять і кращі кафедральні традиції.

«Viam supervadat vadens» – «Дорогу осилит идущий» – так говорили древні греки. Дорогі колеги, наш шлях лише вперед!

Чуприна Олена Віталіївна,
професор кафедри криміналістики та судової
медицини Національної академії внутрішніх
справ, кандидат медичних наук, доцент

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Домедична підготовка є складовою професійної підготовки сучасних поліцейських. Згідно Закону України «Про Національну поліцію», перед ними стоїть низка завдань, зокрема щодо надання послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [3, с. 17], що в контексті обов'язково передбачає й надання постраждалим домедичної допомоги [1, с. 4].

Правила та алгоритми надання домедичної допомоги при різноманітних патологічних станах, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року за № 398, вимагають від поліцейського засвоєння наступних знань та вмінь [3, с. 17]:

- техніки проведення серцево-легеневої реанімації;
- техніки проведення серцево-легеневої реанімації за допомогою напівавтоматичного дефібрилятора;
- техніки проведення серцево-легеневої реанімації різних вікових груп (дітей, немовлят та новонароджених);
- техніки допомоги при обструкції верхніх дихальних шляхів (зупинці дихання в разі аспірації (вдихання) чужорідного тіла);
- техніки допомоги при народженні та особливості допомоги вагітним;
- надання допомоги постраждалим з різноманітними травмами;
- техніки допомоги при невідкладних медичних станах (опіках, переохолодженні, утопленні, інтоксикації, електротравмі);
- основам патофізіології, метаболізму, його порушенням та техніки допомоги при них (гіпер- та гіпоглікемії, шоку й різновидів шоків, інфаркту, інсульту, судомних нападів);
- техніки проведення іммобілізації та переміщення постраждалих;
- методиці сортування постраждалих при масових ураженнях.

Відповідно до наказу МОЗ України № 346 від 29.03.2017 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти» в контексті її другого рівня – «Перший на місці події» (48 годин), на базі Національної академії внутрішніх справ затверджена навчальна програма дисципліни «Домедична підготовка» [2, с. 4], яка ґрунтується на міжнародних уніфікованих клінічних протоколах медичної допомоги BLS(Basic Life Support), ITLS (International Trauma Life Support), PhTLS (Prehospital Trauma Life Support), де основним алгоритмом надання допомоги є ABC, тобто: Airways (дихальні шляхи), Breathing (дихання), Circulation (циркуляція крові) [1, с. 8–13]. Її практичним завданням стала виробка у курсантів та студентів навичок зупинки кровотеч, роботи з перев'язувальними матеріалами, відновлення дихальної функції, проведення реанімаційних заходів при зупинці дихання [2]. Крім того, до неї включені алгоритми забезпечення безпеки особи, що надає допомогу та поводження з небезпечними факторами, виклику та взаємодії зі спеціалістами. Такий підхід є цілком виправданим, адже сьогодні від працівника поліції очікують виважених і правильних дій щодо парамедичних втручань під час виконання ним своїх професійних обов'язків, зокрема врахування найбільш прогресивних міжнародних стандартів надання домедичної допомоги [4].

Даний курс складається на 75 % з практичних занять, які проводяться у форматі обговорення та дискусій, роботи з відеоматеріалами, демонстрації та відпрацювання навичок, роботи в малих групах шляхом виконання практичних ситуаційних завдань – квестів, виключно по кожній темі в один день. Місцями для проведення курсу навчання є полігони, лісова зона, промислова зона віддалена від житлових приміщень, спортивні зали, аудиторії, що забезпечені інтерактивними дошками або іншим мультимедійним спорядженням. Кожен блок знань дисципліни відпрацьовується з використанням тренувального обладнання – спеціалізованими та імпровізованими засобами надання допомоги, манекенами, технічними засобами, автомобілями тощо, що обумовлюється вимогами проведення конкретної теми та специфікою діяльності слухачів.

Професорсько-викладацьким складом кафедри криміналістики та судової медицини та працівниками навчально-тренувального відділення домедичної підготовки Київського центру первинної професійної підготовки «Академія поліції» Національної академії внутрішніх справ повністю оновлено методичне забезпечення дисципліни. За останні три роки створені та отримали видання – підручник, три посібника, два курси лекцій, мультимедійний посібник, мультимедійні презентації, відеофільми з домедичної підготовки, які оприлюднені на офіційному веб-порталі НАВС.

Викладачі НАВС постійно підтримують міжвідомчі зв'язки щодо обміну інноваційними техніками науково-методичного досвіду проведення домедичної підготовки курсантів та студентів із вищими навчальними закладами Міністерства оборони, Національної гвардії України, Міністерства освіти та науки, Національним медичним університетом ім. О.О. Богомольця.

Заступник начальника Української військово-медичної академії з лікувальної роботи, доктор медичних наук, професор Стеблюк В.В., в минулому – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, є постійним рецензентом програмно-методичного забезпечення дисципліни «Домедична підготовка».

Досвід вищих навчальних закладів силових відомств свідчить про необхідність застосування повторних занять для збереження практичних навичок з надання домедичної допомоги. Тому, при проведенні щорічних тактичних навчань в Національній академії внутрішніх справ обов'язково застосовується перевірка знань і навичок з домедичної підготовки курсантів всіх факультетів.

Список використаних джерел:

1. Пам'ятка з домедичної підготовки: навч. посіб. / Т.П. Жилін, О.В.Чуприна, Т.Г. Нагайник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 102 с.

2. Домедична допомога: курс лекцій. / О.В.Чуприна, Т.П. Жилін, Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 120 с.

3. Домедична допомога: підручник / [О.В.Чуприна, А.В.Самодін, Т.П. Жилін, М.В. Чорний та ін.]; за ред. В.В. Стеблюка. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 230 с.

4. Домедична підготовка: мультимедійний посібник / [О.В.Чуприна, А.В.Самодін, Т.Г. Нагайник, та ін.]; Нац. акад. внутр. справ; каф. криміналістики та судової медицини. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. URL: <http://www.naiu.kiev.ua/books/kruminalist/info/autors.html>.

Шведова Олена Вікторівна,

доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Толочко Олена Олегівна,

курсант навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ТА СПОСОБИ ФІКСАЦІЇ СЛІДІВ РУК НА МІСЦІ ПОДІЇ

Під терміном «фіксація слідів рук» розуміють їх опис в протоколі слідчої дії, фотографування і (в залежності від виду слідів), відкопіювання на дактилоплівку (інший слідоприймаючий матеріал) або виготовлення зліпків з об'ємних слідів [1, с. 91].

Технічні способи фіксації дозволяють закріпити зовнішній вигляд виявлених слідів шкірних візерунків чи одержати з них копії. Вони забезпечують зберігання виявлених слідів і їх подальше використання як речових доказів, що дозволяє по відображеним у них шкірним візерункам ідентифікувати злочинця чи інших осіб, і встановлювати ряд інших обставин події, що розслідується. Проте, сліди шкірних візерунків будуть речовими доказами лише після того, як їх виявлення буде зафіксовано у встановленому законом порядку, в певних процесуальних документах: протоколах огляду місця події, речових доказів, постанові про залучення слідів шкірних візерунків до кримінальної справи як речових доказів тощо.

У протоколі повинні бути зазначені такі дані про сліди рук:

- найменування і місце розташування предмета, на якому виявлені сліди;
- форма предмета, його розміри, індивідуальні ознаки, вид поверхні (полірована, шорсткувата, однотонна чи багатобарвна і т.д.) і стан (суха, волога, брудна і т.д.);
- місце розташування слідів на предметі (щодо нерухомих орієнтирів);
- вид слідів (об'ємні, поверхневі, безбарвні, забарвлені; одиночні, групові, пальців, долонь);